

Scenariusz zajęć w Ratuszu Staromiejskim

1. **Temat:** *Ratusz Starego Miasta na mapie Gdańska*
2. **Poziom kształcenia:** klasy 4-6 szkoły podstawowej.
3. **Metody:** rozmowa kierowana z elementami edukacyjnymi.
4. **Cele:**
  - a) **Poznawcze:** pojęcia: układ urbanistyczny, fasada, hełm, attyka, fryz, rycina, portal, styl renesansowy i jego cechy; postacie: Antoni van Obberghen
  - b) **Kształcące:** zdolność do opisu wybranego elementu architektonicznego, używając elementarnych terminów dlań właściwych; podejmowanie samodzielnej działalności twórczej (rysunek, rzut architektoniczny i perspektywiczny).
  - c) **Wychowawcze:** kształtowanie poczucia estetyki i rozwój kulturalny uczniów; poznanie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego oraz zabytków swojego regionu na przykładzie budynku Ratusza Staromiejskiego oraz Nadbałtyckiego Centrum Kultury.
5. **Środki dydaktyczne:** dla uczestników warsztatów: karta pracy; dla prowadzącego zajęcia: rycina z 1620 r., układ urbanistyczny dawnego Gdańska
6. **Przebieg zajęć:**

Czynności porządkowo-organizacyjne.

Spotkanie z uczniami w sieni na parterze Ratusza przed prawdopodobnie najstarszym gdańskim portalem (liczącym około 500 lat). Przywitanie uczniów. Wyjaśnienie charakteru i kształtu zajęć.

Zajęcia:

1) Hol na parterze Ratusza Staromiejskiego

W korytarzu na parterze prowadzący zajęcia pokazuje usytuowanie Ratusza Staromiejskiego na mapie XVII – wiecznego Gdańska (materiały dla prowadzącego: rycina z 1620 r., wyjaśnienie: **rycina** – odbitka graficzna, powszechnie – ilustracja, mapa – układ urbanistyczny dawnego Gdańska).

Prowadzący wyjaśnia, że Ratusz Staromiejski **powstał w latach 1588 – 1595** na miejscu innych, wcześniej wzniesionych budowli gotyckich.

Ciekawostki:

- Pierwszy Ratusz gotycki powstał w latach 1374 – 77 nad Radunią, następnie jego miejsce zajęła kolejna budowla gotycka, która służyła przez kolejnych 115 lat
- W latach 1574-75 zespół dzwonów (carillon), wygrywający nao różnych porach dnia kuranty (melodie), przeniesiono z ratuszowej wieżyczki (umieszczonej na poprzedniej – gotyckiej budowli) na wieżę kościoła św. Katarzyny

- Wokół Ratusza Staromiejskiego skupiało się życie publiczne i handlowe mieszczan gdańskich
- W piwnicach Ratusza sprzedawano wino, piwo, miód i inne artykuły spożywcze, odbywały się tam również wesela, zabawy itp.

Prowadzący wspólnie z uczniami szuka odpowiedzi na pytanie, **jakie funkcje pełnił ratusz** jako budynek i instytucja? (metoda – burza mózgów)

Funkcje Ratusza Staromiejskiego na przestrzeni lat:

- siedziba władz Starego Miasta;
- siedziba wymiaru sprawiedliwości (skazywano tutaj więźniów);
- miejsce związane z handlem i rozrywkami mieszczan;
- siedziba szkoły szermierczej w XVI wieku;
- odgrywano tutaj także widowiska teatralne;
- Obecnie - siedziba Nadbałtyckiego Centrum Kultury – miejsce koncertów, spotkań artystów, galeria, usługi handlowe – restauracja, księgarnia).

Ciekawostka:

- Obok Ratusza mieściło się więzienie, które potwierdza, że Ratusz pełnił wówczas funkcje sądownicze, oprócz administracyjnych i ustawodawczych
- W Ratuszu przy ul. Korzennej zbierała się Rada Starego Miasta

2) Przed fasadą Ratusza Staromiejskiego

Prowadzący wychodzi z uczniami na zewnątrz budynku. Opowiada uczniom o niderlandzkim architekcie, który jest twórcą projektu architektonicznego Ratusza, a także wspomina, że w ówczesnych czasach naturalnym było przemieszczanie się artystów i architektów, którzy byli często zapraszani przez władze miasta, królów, dwory lub bogatych mieszczan do projektowania wnętrz i zabudowy.

Antoni van Obberghen pochodził z Flandrii (kraina historyczno-geograficzna położona na terenie obecnej Belgii, Francji i Holandii wzdłuż wybrzeża Morza Północnego). W 1586 roku zamieszkał w Gdańsku, a w roku 1592 otrzymał tytuł budowniczego miejskiego, przed jego uzyskaniem wznosił na Starym Mieście swe pierwsze większe gdańskie dzieło - **Ratusz Starego Miasta przy ul. Korzennej** (w stylu renesansu niderlandzkiego). Za najświetniejszy gmach wzniesiony przez van Obberghena uchodzi gdańska **Zbrojownia**. Antoni van Obberghen zbudował też **fortyfikacje w Gdańsku i Wislujściu**.

Prowadzący zwraca uwagę na fakt, że budynek był wielokrotnie przebudowywany, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz. Zachował się zewnętrzny portal zwieńczony herbem Polski (trzymany przez dwa anioły). Po prawej stronie znajduje się herb Gdańska, a po lewej herb Prus Królewskich.

Ćwiczenie dla klas 4 - 6: Opisz czym charakteryzuje się budynek (bryła: prostopadłościan, zbudowany na planie zbliżonym do kwadratu 24x22 m, elementy architektoniczne: wieżyczki – w narożnikach i jedna wieńcząca dach - z

charakterystycznym hełmem, ozdobne wejście – **portal**, poziomy element dekoracyjny, zazwyczaj bogato rzeźbiony – **fryz**, zwieńczenie murów – **attyka**, łukowe obramowania okien, materiał budowlany – cegła itp.)

Ćwiczenie dla klas 5 - 6: Podaj różnice pomiędzy architekturą gotycką a renesansową

Prowadzący zadaje pytanie skąd czerpiemy informacje na temat wyglądu dawnego Gdańska.

Odpowiedź: z kronik, rycin, obrazów, rzeźb itp.

Prowadzący wyjaśnia uczniom, że Ratusz jest budynkiem dwukondygnacyjnym (parter, I - wsze piętro). Razem z uczniami zwiedza wnętrze Ratusza – parter i I – wsze piętro, gdzie zwraca uwagę na fakt, że podział architektoniczny wnętrza budynku został zmieniony, podzielony na mniejsze pomieszczenia, żeby dostosować je do aktualnych funkcji Ratusza.

Na piętrze zwraca uwagę na Sien i Wielką Salę (obecnie Sala Mieszczańska), w której odbywały się obrady Rady Starego Miasta, posiedzenia Sądu. Jest to najstarsza część Ratusza, powstała na fundamentach budowli gotyckiej.

Ćwiczenie: Uczniowie rysują dowolnie wybrany element architektoniczny/rzut Wielkiej Sali/schody w Sieni Ratusza/fasadę budynku itp. Ćwiczenie może być przeprowadzone w Galerii NCK lub w Sali Mieszczańskiej

Zakończenie: Prowadzący dziękuje dzieciom za uczestniczenie w zajęciach i żegna się z nimi.